

XX. évfolyam 4-5. szám
2025. április-május

a Madárkórház Alapítvány lapja

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

1%

Vendégünk, Hosszú Katinka
Támogasson bennünket adója 1%-val
Indul a fiókaszezon
Élő szigonyok a Madárkórházban

Több mint 1 % Miért kérjük most is az 1 %-ot?

**„A vadmadarak nem tudják
kifizetni a számlát.”**

Ingyen gyógyítjuk őket, de attól még nekünk pénzbe kerül. Sok pénzbe. És sajnos nincs elég pénzünk. Amennyi van, azt mind elköltjük a madarak mentésére, gyógyítására, a kórház fenntartására, és megelőzésre, szemléletformálásra, melyet a Madárpark visz el. Ha kétszer ennyi lenne, azt is elkölnénk ugyanerre, mert sosem elég. Mert a Madárkórház Alapítvány egy nonprofit civil szervezet, és mint olyan, semmilyen állami, vagy önkormányzati támogatást nem kapunk. Sem jelentősebb hazai, sem külföldi támogatónk nincs. Legnagyobb és egyetlen jelentős céges támogatónk a Hungarocontrol Zrt. évi 5 milliós bevételt jelent, a többi közadakozásból esetenként pár 100, vagy pár 1000 Ft csekken befizetett adomány, mely összességében azért jelentős, de legjelentősebb az 1 %, mely csak a működési költségek felére elég. Mindez az adományokkal, és a belépőjegyekkel együtt a működés fenntartására futja, fejlesztéseket uniós pályázatokból tudunk megvalósítani, amíg a feltételek számunkra elérhetőek voltak. De már több, mint 10 éve nem jutunk uniós forrásokhoz. Működésünk stabil, tervezhető, betervezzük a várható 1 %-ot és a turisztikai bevételt, még az adományokat is, ismerjük a szokásos és tervezett kiadásokat, de nincsenek jelentős tartalékaink.

Alaptevékenységünk a madárkórház működtetése, mely jóval drágább, mint egy családi, vagy akár egy nemzeti parki mentőhely fenntartása. Nem rezsicsökkentett számlákat fizetünk, hanem ipari áron annak hatszorosát. A kórtermek fűtöttek és légkondicionáltak, szűrt levegő jön be és hőcserélőn át az is megy ki, magasabb higiéniai előírásokkal, ahol a napi többszöri takarítás és fertőtlenítés elengedhetetlen, és az elfolyó víz veszélyes hulladék, melynek kezelése, elszállítása drága. A röntgen, műtő, labor, gyógyszerraktár megint más kategória, mind higiéniai, mind veszélyes hulladék termelés szempontjából, és fenntartásuk akkor is drága, ha kevés a forgalom. Mindezek ellensúlyozására igyekszünk minimális költséggel működni, dolgozóink a diplomás munkabért kapják, önkénteseink igazolt költségtérítést. Magam is önkéntesként, ingyen dolgozom a kórházban, tiszteletdíjat senki nem kap, hiszen ezekre nincs pénz, és nincs is olyan partnerünk, aki elfogadná. Nincsenek kapcsolt vállalkozások, ahol eltűnik a bevétel, mindenről az alapítvány ad számlát, legyen az belépőjegy vagy üdítő, és minden bevétel bent marad, de elfogy az közvetlenül a madarakra magától is. Ezt, az 1 % elszámolásával kapcsolatban a NAV évente többször ellenőrzi, és eddig mindig mindent rendben találtak. Ha jönnek váratlan kiadások, mint korábban csak pár hónapig, de most már egész évben a madárinfluenza miatt kétszeres rezsi-, műszer-, védőruha-, berendezés- és munkaerő költséggel

működtetett karantén, és más mentőhelyek, állatkertek emiatt nem fogadnak mentett madarat, mi akkor is állunk rendelkezésre.

Most a Ragadós száj-és körömfájás vírus miatt minden más látnivaló bezárt Hortobágyon, jelentős rendezvények maradnak el, így majdnem teljes egészében elmarad a turisztikai bevétel, amely nemcsak önmagában veszteség, hanem a látogató forgalom támogatásokat és az 1 %-os felajánlásokat is generáló hatása is elmarad, ami sokkal jelentősebb kiesés. Ehhez jön még az önkéntes munka csökkenése, és az a tudatformálásból, madármentési ismeretekből, a megelőzést segítő társadalmi hatásának elmaradásából származó természetvédelmi kár, és részünkre többletmunka, melyből további többletköltség adódik. Alkalmanként eljutunk odáig, hogy elfogy a pénz, és késedelmesen, vagy kölcsönökből fizetjük a számlákat. Ez a kialakult gyakorlat szerint saját családi kasszánk terhére megy, és folyószámlám jelentős mínuszba megy át. Voltak ilyenek, mindig megoldottuk, a Covid miatti zárva tartást is, de ez még nem volt.

A korábbi évekhez képest jelentősen megnőtt a beérkező madarak száma, a befogóktól mentett és gazdásított galambokkal további elhelyezési, etetési és munkaerő igény merül fel. Valamikor évi 2-300 madárról indultunk, mely mára évi 2-3000-re emelkedett. Ezek bevételt nem generálnak, de költséget igen. Madármentő állomásainkon tavaly országszerte 91 helyen 8507 madár fordult meg. Együttműködő partnereink a Kecskeméti Vadaspark, a Bükk Nemzeti Park egri mentőállomása és a Mályi Természetvédelmi Egyesület ingyenes ambuláns ellátásra, műtétekre heti 2-3 alkalommal hoznak madarakat évek óta egyre nagyobb számban, melyek jelentős része végleg itt marad. Az MME felszámolt fenékpusztai mentőállomásának madarainak jó részét, köztük a tartósan sérült gólyákat mi vettük át. Bár tavaly a bevételeink is növekedtek, de nem olyan mértékben, amennyivel az ezzel kapcsolatos kiadásaink. Ezzel együtt – ahogy már évek óta – ma is ugyanaz a helyzet, hogy a tervezett felújításokra, konkrétan a Madárpark 1120 méter hosszú, elhasználódott pallóútjának ma már 12 milliós faanyag helyett 5 milliós téglaburkolatra való cseréjére, a kutyák és ragadozók elleni védelmet biztosító villanypásztor 500 ezres, és a 30 kamerás megfigyelő rendszer 2,5 milliós, valamint a Látványkórház légtechnikájának 4,5 milliós költségére azóta sincs elég pénz, mert az ezekre számolt amortizáció állagmegőrzési értékét fentiekre költöttük. Madármentő kisbuszunk 450 000 km-rel már két éve megadta magát, motor és futómű felújítására több milliós nagyságrendet jósol a szerelő, Újat venni nincs

pénz, javítani sem, egy bontott alkatrészeket keresünk bele, talán másfél millióból kijön, Addig is dolgozóink saját járműveikkel mentik a madarakat. Új röpdék építésére, több tízmilliós költséggel, mely az állandó teltház miatt égetően szükséges lenne, nem is gondolhatunk. Ezért kérjük, hogy 1 %-os felajánlásukkal támogassák alapítványunk munkáját és ezen keresztül az ég madarait! Hogy mire költjük, azt bemutatjuk a látványkórházban és a Madárparkban. Kérjük, látogassanak el hozzánk, és győződjenek meg róla saját

szemükkel! Nézzék meg a látványműtőt, és azt a küzdelmet, amely helyett bárhol máshol elaltatják azokat a madarakat, melyeket mi rehabilitálunk! Nézzék meg a kórtermekben lábadozókat és azok fokozatos felkészítését a szabad életre a három fázisú röpdékben, ismerjék meg azokat a ritka fajokat, melyeket máshol nem láthatnak ilyen közelről, érezzék a szárnyuhogásukat az arcukon és saját kezükkel engedjék őket szabadon!

Tisztelettel és köszönettel: Dr. Déri János

Gólyu

Ne haragudj, hogy nem tudtalak meggyógyítani. Pedig megígértem. Azt mondtam: Gólyu, ne halj meg, meggyógyítalak, és meg is próbáltam. Mindent megtettem, amit lehetett, azt is, amit nem. Majdnem sikerült. Egy hónapja kerültél be, egyértelmű idegrendszeri tünetekkel, tekergetted a nyakadat, ami azt jelenti: halál. A neve: Madárinfluenza. Nemrég Horvátországban, Eszéken egy rétisas világkonferencián, majd itthon Máriabesnyőn, a Sólomcsalogató szakmai fórumon előadóként mutattam be videón és képeken, hogy az idegrendszeri tünetek elkülönítő körjelzése szerint milyen tünetekkel jár a madárinfluenza, hogyan lehet elkülöníteni más hasonló betegségektől, és miért nem lehet és nem is szabad gyógyítani. Két éve 200 000 daru közül 10 %-a, mintegy 20 000 egyed hullott el madárinfluenza miatt, Hortobágyon és a szegedi Fehér tavon. Közülük a hortobágyi Madárkórházban huszonegynéhány karanténzott egyed hullott el, de kettő túlélte. Őket több hónapra át tartó megfigyelés után tünetmentesség, valamint a több-

ször ismételt laborvizsgálat negatív eredménye birtokában szabadon engedték. Korábban egy Berettyó-újfalui határából érkezett rétisas, – mely ugyanolyan idegrendszeri tüneteket mutatott, de laborvizsgálattal nem volt igazoltan pozitív – több hónap karantén után szabadon bocsátottunk. Ő volt az „Örült”, aki először forgott, majd nem forgott, de mindenkit támadott, sasokat, embert, és engem is. Így nem volt példa nélkül való, hogy madárinfluenza-gyanús beteg meggyógyuljon, és visszanyerje szabadságát, egyedül a világon a hortobágyi Madárkórházban. Hogy miért csak itt?

A háziállatokra és a zárt térben tartott vadállatokra vonatkozó jogszabály szerint a betegség tüneteit mutató, vagy laborvizsgálattal megállapított fertőzöttség esetén a beteget és az azzal közvetlenül, vagy közvetve, beleértve a lehetséges közvetve érintkező fogékony fajokat is, nem szabad gyógykezelni, és ki kell irtani. Teszik ezt világszerte állatkertekben, mentőhelyeken. De ez nem vonatkozik a vadon élő fajok egyedeire, akkor sem, ha kézre kerülnek, a védettekre meg egyébként sem. Így itt megpróbáltuk életben tartani, és többszörös ellenőrzött negatív laborvizsgálati eredmény után szabadon engedni két darut, és gyógykezelni egy madárinfluenza tünetei mutató gólyát. Ő volt Gólyu, akinek megígértem, hogy meggyógyítom. Ez sikerült is, mert három hét után a korábbi pozitivitás megszűnt, a tünetek is elmúltak, de a beteg egy hónap alatt annyira legyengült, hogy nem élte túl. A világon ilyen még

nem volt. Senki nem próbálta meg meggyógyítani a gyógyíthatatlan betegséget, mert elhitte azoknak, akik meg sem próbálták meggyógyítani. Dr. Molnár László állatorvos barátom a kassai Állatorvosi Egyetem tanszékvezetője tanácsára Ivermectinnel kezeltem, kiegészítve saját tapasztalatunk szerint glicerinnel és Kepprával, B1 vitaminnal, Duphalight infúzióval és CellAdam cseppekkel. Ehhez naponta egy hónapon át be kellett öltözni a kezes-lábas úrruhába, maszkkal, csuklyával, lábszákkal, kesztyűvel, aminek ára mintegy 4000 Ft. Magam takarítottam, injekcióztam, infúzióztam, hallal, csibével megtömve etettem, és biztattam Gólyut a túlélésre. Nem tetszett neki, de elfogadta. A csibét egyenként benedvesítve le kellett masszírozni a torkától a kulcsontján át a mellkasbejáratig, hogy ne hányja ki. Hatot kapott egyszerre, bár tizet kellett volna, de nem bírt többet.

Utolsó nap, amikor már látszott, hogy nem lesz jó vége, a legújabb negatív laboreredmény után kivittem a karanténból a kertbe, hogy lássa a szabad életet, a többi gólyát, hogy erőt nyerjen, vagy ha nem, akkor úgy menjen el, hogy ezt látja, nem a karanténkamra falát. Majdnem sikerült.

Dr. Déri János

Madármentés

Előző számunkban közzétettünk egy folyamatábrát, hogy mit tegyen az, aki madárfiókát talál. Ez egy másoktól átvett szellemi termék, melyet változatlanul, a készítő, a támogatók és az általuk reklámozott szervezetek logójával és a madármentés állami szervezetkehez való irányításával együtt vettünk át. Most ezt kiegészítjük az-
al, hogy a nemzeti parkok és állatkertek mellett bátran irányíthatják a sérült fiókákat a Madárkórház Alapítvány mentőállomásaihoz is. A mentőállomások megtalálhatók a www.madarkorhaz.hu honlapunkon és a Hortobágyi Madárpark – Madárkórház Alapítvány Facebook oldalunkon, és a Pustadoktor Magazin 2025. januári számában. Tudni kell, hogy vannak fészekhagyók, mint a csirkék, kacsák, libák, melyek a kelés után azonnal elhagyják a fészket, oda soha vissza nem térnek. Ilyenek a vadkacsa, vadliba, fácán, búbos fiókák is. Ha ilyen fiókát találunk, és úgy tűnik, hogy a szülők nincsenek ott, az

tévedés. Ott vannak, csak biztos távolságot tartanak az embertől. Az úton átkelő kiskacsákat át kell terelni, és otthagyni. Ha a kiskacsa az emeletes ház tetején van, az más helyzet. Ekkor hívjanak fel a 30/9435494-en!

A rigók, rozsdafarkúak, baglyok korai fészekhagyók, őket békén kell hagyni. A lényeg, hogy sem a feketeterítő, sem az erdei fülesbagoly, sem társaik nem szorulnak mentésre, mert korai fészekhagyók. Ez azt jelenti, hogy repülni nem tud, akár még valamennyire pelyhes is, de élénk, talajon jól mozog, de szülei ott vannak, és ellátják. Így mentésre nem szorul, akkor sem, ha macska vagy kutya, vagy emberveszély van a környéken. De az autóveszély felülírja ezt, az országútról a fiókát el kell vinni egy közeli bokros területre. A többitől fogadják szeretettel *Orbán Tamás* gádorosi munkatársunk aktuális tanácsait az *Indul a fiókaszozon* című cikkben a következő oldalon.

Mberek és mberek

Lelkes, sport, kultúra, természet és madárbarát emberek kis csapata fejébe vette, hogy életre hív egy jótékonyági eseményt, azzal a céllal, hogy nem csak itthon, hanem más országokban is követőkre találjon: **Mberek és Mberek** elnevezéssel. Emberek kerülnek sokszor méltatlan helyzetbe, amikor segítségre szorulnak. És a segítség emberektől érkezik. A segítségnek sok formája van, csak jó szándék, és akarat kérdése. Valamikor egy pár jó szó, egy gesztus, mosoly is sokat segíthet. Persze sokszor ezek mellé valami pluszt kell tenni, hogy a segítség tényleg segítség legyen. A csapat, mely a 11:11 nevet vette fel, idén gyerekeknek készül jótékonykodni, az év végén. Az **Mberek és Mberek** idei mottója is ezt tükrözi. "A gyerek az gyerek" A csapat nevét a foci és vízilabda iránti szeretet ihlette. Az egykori válogatott **Esterházy Márton labdarúgó**, és **Benedek Tibor háromszoros olimpia bajnok vízilabdázó** tiszteletére. Esterházy a 11-es mezben volt sokat válogatott, 11 gólt szerzett a válogatottban.

Benedek Tibor egyik nyilatkozatában így vallott magáról: „Sosem volt különösen jó labdaérzésem, sosem fociztam, kosaraztam jól, nem dobtam különlegesen nagyot a labdával, és ma már ennél is kisebbet dobok. Nem vagyok kifejezetten sem erős, sem okos, nem úszok túlságosan jól, a vízfekvésem teljesen átlagos. Gyerekkoromban tizenegyszer szúrták fel a fületem, ugyanennyiszer tiltott el az orvos az uszodától.”

A kezdeményezés során csapatunk most **Jótékonyági árverésre bocsájtja szurkolói relikviákból álló 6:3 nevezetű kollekcióját**. A világ minden tájáról várjuk a licitálókat. A licit győztese a 6:3 kollekció mellé meglepetés ajándékot kap. A bevétel jelentős részét gyerekekre költjük el sajátos formában és helyszínen: az ország és világszerte ismert Hortobágyon hazánk egyik legikonikusabb hídjának a világhírű **Kilenclyukú híd** lábánál felkérésünkre a **Dr. Déri János** által vezetett **Madárkórházban**. Példaértékű Déri János doktor úr segítő szándéka, aki szinte első szóra igent mondott megkeresésünkre. Felkérésünknek eleget téve az ország legidősebb olimpia bajnoka élő sport legenda **Benedek Gábor öttusázó** is ellátta a kollekció egyik érdekes darabját kézjeggyével, de **Szövetes Veronika az ország első kyokushin karate világbajnoka** is dedikált nekünk. És még számos érdekesség, amit felsorolni szinte lehetetlenség. A licitálás egyben rekord kísérlet is lesz. **Maradona "Isten keze"** labdájának értékét megközelíteni, esetleg túlszárnyalni a cél. A licitálás **május 17-én** lesz, online formában és személyesen is lesz rá lehetőség.

Három testőr őrzi a licit tárgyat

Fekete László

Indul a fiókaszezon

Így, május első napjaiban azt lehet mondani, hogy ha még ugyan nem is dübörög, de már rendesen elkezdődött a kis fiókák mentési időszaka. A madármentésben tevékenykedők számára egyre inkább sűrűsödnek a teendők, szaporodnak a feladatok, melyeket szakértelemmel, tudásuk legjavát nyújtva, sokszor erőn felül végeznek el.

Én magam minden egyes szezonba vegyes érzelmekkel vágok bele: egyrészt mindig alig várom, hiszen kamaszkorom óta szenvedélyem a kis madárfiókák nevelése, mely végül a hivatásommá válhatott, másrészt viszont mindig nagyon izgulok is. Tudnunk kell, hogy a fiókaszezon nem csak a csodálatos, lélekemelő történetekről, vég nélküli, kizárólagos sikerekről szól, hanem az esetek egy bizonyos hányadában meg kell tanulnunk az elengedést is. Vannak, mikor az apróságok olyan menthetetlen, már gyógyíthatatlan állapotban érkeznek, hogy bár az égvilágon mindent elkövetünk, az emberfeletti küzdelem után nem a felépülés, felnevelkedés, majd örömteli szabadonengedés, hanem a szomorú búcsú pillanatai következnek.

Az egyre gyorsuló ütemben romló környezetünkben a madármentés minden területen komoly kihívások elé állítja a madármentőket, mely kihívások évről-évre növekednek. Magam részéről, a kis fiókák nevelésének- és a már nem fióka kategóriába tartozó egyedek mentőállomás szintjén kivitelezhető gyógykezelésének, ellátásának területéről, közel 5 év (mióta a munkámmá is vált a fiókanevelés) távlatából szólva azt tudom mondani, hogy ahogyan telnek az évek egyre inkább nehezedik a helyzet. Fura, új betegségek, elváltozások jelennek meg, illetve gyakran előfordul, hogy a korábbiakhoz képest újabb, meglepőbb esetekkel, szituációkkal kell szembesülnünk. A mentenivaló madarak száma olyan érzés, mintha évről-évre növekedne. Erre azt szoktuk mondani, hogy nem a mentendő madarak száma növekszik, hanem az emberek érzékenysége a mentés iránt, így több madár lel megtalálókra, s kerül ezáltal mentésbe, mint korábban, mondjuk úgy

10-15 évvel ezelőtt.

Ez egy részről teljes mértékben igaz, viszont véleményem szerint kizárólagos igazságából egy picit veszít a múltó esztendőkkkel, ugyanis az egyre romló körülmények: a környezet egyre súlyosbodó vegyszerterhelése, a drasztikusan csökkenő rovarmennyiség, az egyre aszályosabb, forróbb nyarak egyre több elsatnyult, költési időszakban sokszor még szülők jelenléte mellett is leromló, elcsigázott, kójukban sokszor a fészekből önmaguktól kiugráló fiókát eredményez, és az egyéb szituációkhoz még ez is társulva emelheti a mentendő madárkák létszámát, sokszor már-már a tömeges szintre.

Ebben az írásomban néhány jó tanácsot szeretnék megosztani a kedves olvasóval, hogy miként is cselekedjen akkor ha mentendő fiókéval hozza össze a sors. A neten sokminden terjeng azzal kapcsolatban, hogy mit szabad tenni és mit nem, ha találunk egy fiókát. Az egyébként a neten fellelhető különféle információkat tartalmazó megosztások „vicces” módon szintén azt szokták kérni, hogy a megtalálók ne a net különféle „bugyraiból” szerezzék be a szükséges információkat, majd kísérletezzenek otthon a madárfiókákkal, hanem adják azt azonnal le szakembernek gondozásra, gyógyításra.

Ezzel a megállapítással javarészt egyet is értek, és első körben én is azt tanácsolom, hogy a talált fiókát (főként, ha a megtaláló képtelen az eredményes gondozásra) azonnal, a lehető legkevesebb tartogatás nélkül adja le a Madárkórház Alapítványnál, vagy annak valamelyik, őhöz legközelebb eső mentőállomásán. Azzal nagyon nem értek egyet, amikor a madarakat cselekvés nélkül tartogatják. A fiókák kikerülve a szülői gondokodásból, vagy a már nem fiókakorúak az önálló, módszeres táplálkozásból, etetés nélkül maradvá rövidesen fogyásnak indulnak, és ha a fogyás egy bizonyos ponton túl megy, akkor a madárka komoly bajba kerül. És az énekesmadarak gyorsan ebben a kedvezőtlen állapotban találják magukat, ha nem gondozzuk őket megfelelően. Az ellátást, gyógykezelést igénylők hasonlóképpen járhatnak, hiszen náluk minden perc

számít abból a szempontból, hogy mikor jutnak az állapotukat stabilizáló, vagy épp konkrétan az életüket megmentő gyógyszerekhez, gyógykezelésekhez.

Az interneten fellelhető madármentői tanácsok rendkívül szigorúak és azt tapasztalom, hogy nagyon ragaszkodnak a papírformához: a megtaláló azonnal juttassa el a madarat megfelelő szakemberhez, és ha nem tudja, akkor is juttassa el, és ő lehetőleg sem-

mit se tegyen vele, mert az biztosan a madár életébe kerül.

Ez mind szép és jó, de a való élet nem mindig igazodik a papírformához vagy a törvényekhez, ezernyi árnyalatot produkál, és sok esetben keveredhetünk olyan szituációkba, amikor a hatékony életmentés vagy állapotstabilizálás megköveteli azt, hogy ideiglenesen a megtaláló is kivegye a részét a gondozói-ellátói munkából.

A Madárkórház Alapítvány hitvallása minden körülmények között a madarak életének megmentése, állapotuk lehető legjobban való konzerválása, majd javítása. Éppen emiatt az interneten egyre inkább fellelhető, igen szigorú és tiltó hozzáállástól a józan ész és ésszerűséget követve elmozdul. Az elmúlt évtizedek igen jó tapasztalatai mutatják, hogy érdemes ezt a szellemiséget követni. Többször előfordult már, hogy az egykori „megtalálók” nem követték az intelmeket, gondozni kezdték a hozzájuk került madarakat mert a szituáció azt megkövetelte, és végül ezek az emberek a Madárkórház Alapítvány égisze alatt tevékenykedő, hatékonyan dolgozó madármentőkké váltak, ma is végezve áldásos munkájukat. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy boldog-boldogtalan kezdjen most fiókanevelésbe, csak ha a helyzet megköveteli, akkor ne kockáztassuk a kézre került fióka életét azzal, hogy semmit nem teszünk, mert a közhiedelemmel ellentétben számos esetben a semmittevés is ugyanannyira, ha nem jobban kockáztatja a madárka életét, mintha etetni meg itatni kezdjük.

E gondolatmenet alapján szeretnék most -véleményem szerint- könnyen kivitelezhető tanácsokat adni alapszintű kézügyességgel rendelkező, mentésben résztvevők számára. Most abba nem szeretnék belemenni, hogy mikor kell menteni, hanem azt részletezném, hogy mik a teendők akkor, ha a fióka vagy madár már kézre került, de lehetetlen azonnal hozzáértő, megbízható madármentőhelyre juttatni.

Ilyen tájt leginkább a galambfélék, rigók, verebek, cinegék, különféle magevő madarak mentésre szoruló fiókáival találkozhatunk leginkább, illetve magukkal a már nem fiókakorban lévő különféle módon bajbajutott madarakkal. Amikor az elcsigázott, kiéhezett madárkát hazavisszük, először is tegyük dobozba, puha anyagra, amire papírtörölt is teszünk. Mentésnél fontos a dobozolás, hiszen a doboz biztonságot nyújt, a kismadár nem mászik el, helyben marad stb. Ha már madarat mentünk, az első mindig a dobozolás legyen, és ne pedig az történjen, hogy a mentendő madarat a helyén hagyva csak fotózzgatjuk, várva, hogy majd valami történik, miközben mindenféle madaras csoportokban rimázkodunk! A bedobozolt madarat célszerű lesötétíteni. Nem baj, ha olyan dobozt találunk, aminek nincs fedele, nyugodtan letakarhatjuk azt bármilyen ruhával, törülközővel, a madár nem fog megfulladni.

Általános tanács szokott lenni, hogy tollas madarat nem melegítsük, tollakkal még nem rendelkező madarat 30+ fok hőmérsékleten tartunk. Ezt egy picit árnyalnám. A fiókák többségének 4-5 napos kora után már van saját maga által termelt testhője, tehát ha még nem teljesen tollas (ilyen hetes korú, tokos, vagy egy picit fiatalabb ún. tokosodó) fiókát találunk, és az nincs jéghidegre kihűlve, akkor számos esetben elég annyit tennünk, hogy egy kerek kupát kibélelünk több rétegű puha anyaggal (pl. polár), belehelyezzük a fiókát, majd pedig alaposan betakarjuk. A kismadár megfelelőbb körülmények közé kerülve rövidesen elkezd bemelegedni. A hőforrással való melegítést sokszor nagyon nehéz kivitelezni, így ez jó hír azok számára, akik mentés esetén csak nehezen tudnak előteremteni valami-

ilyen melegítő alkalmatosságot. Az esetleges túlmelegítés végzetes a madár számára, viszont, ha ideiglenesen nem kapja meg azt a melegítést, ami neki szükséges azt képes átvészelni, míg szakemberhez nem kerül.

Ha táplálnunk kell, arra van egy általánosan, minden madárfiókára bevált SOS recept. Ez egy igen könnyen elkészíthető eleség, alapanyagai könnyedén beszerezhetőek, így próbáljuk ezt minden körülmények közt elkészíteni, ne pedig mindenféle „pici reszelt tojás, picike húsdarab” és társaival ügyeskedjünk, mert ezek valójában „himihumi” etetések és egyáltalán nem hatékonyak. A hatékony, SOS-ben, ömagában etet-

ve (az emésztésélettani sajátosságok miatt) 1 napig biztonsággal alkalmazható átmeneti eleség receptje a következő: Megfőzünk három tyúktőjást, majd ezeket finom reszelőn lereszeljük, ehhez aztán hozzáadunk 25 dkg FRISS FÉLZSÍROS, megbízható minőségű BOLTI tehéntúrót, és ezt az egészet pár percig, jól alaposan gyúrva szép egynemű és összeállt masszát készítünk. Ez egy rendkívül tápláló és kiváló, átmeneti táplálásra alkalmas eleség. Ha rovarévó fiókát kell táplálnunk, akkor eredeti állagában hagyjuk, magevők mint pl. a tengelic, zöldike, kenderike, csicsörke esetén fel kell vizezni olyan kikevert tejföl állagúra. Tartsuk szem előtt: rovarévók a pépes eleségtől fulladoznak, nekik viszonylag szilárd eleség kell, a kúpcsőrű magevő fiókák viszont a szilárd falatokkal nem tudnak mit kezdeni, nekik pépet kell kínálni. Szerencsére e téren ezt az eleséget a fent említett pici változtatással a szóban forgó fióka igényeihez tudjuk igazítani.

Nagyon fontos, hogy csak megfelelően aktív, felmelegedett, jól nyelő fióka etethető eredményesen. Az ugyan tátogó, de teljesen lelassult, emiatt nyelni alig tudó fiókák etetése tilos, mert a bejuttatott falatot képtelenek a garatból a nyelőcsőbe továbbítani, és ez pedig a fulladásukhoz vezethet! Hamarabb megfulladhatnak így, mint az itatástól.

Mikor az itatás életmentő

Vannak olyan szituációk, amikor tényleg semmilyen segítség nem elérhető belátható időn belül. Nyáron a parkban találunk egy teljesen elcsigázott, csontsoványra fogyott, de még élettel teli, tehát szárnyát rezgetgetve kérő színcinege fiókát és magunkhoz vesszük. Tudatosítanunk kell magunkbann, hogy ilyenkor ennek a fiókának bő negyed órája van hátra, ha semmit nem teszünk vele. Mikor ez a negyed óra, vagy néha szűk félóra eltelik és ezalatt nem történt etetés vagy legalább hidratálás, egyszer csak azt fogjuk látni, hogy a fióka elhallgatott, többé már nem tud a lábain állni, ember-szerűen „le van ülve” és nemsokára fejét hátracsapva vergődni, tekeregni kezd. Ez a vég, egyfajta agonizálás, az éppen éhenhalni kezdő fióka tipikus viselkedése. Tapasztalt, specializált madármentők még vissza tudják hozni innen a madarakat, de nekik se mindig sikerül. Hogy elkerüljük ezt a helyzetet a következőket kell tennünk, ha ilyen leromlott fiókát találunk. Siessünk vele a legközelebbi élő vízforráshoz és kezdjük meg körültekintően itatni. Szigorúan csak egyetlenegy csepp vizet fogjunk fel ujjhegyünkön, majd juttassuk azt a tátogó fióka szájába. Erre a fióka nyelésbe kezd, és az esetek többségében azt fogjuk tapasztalni, hogy a nedvességet megérezve a kis fióka még élénkebben fog kérni. Várjuk meg míg ezt a kis cseppcsekét maradtalanul elnyeli, és csak akkor adjuk neki az újabbat, mikor már nem nyel és újra csipogva kér. Addig végezzük ezt óvatosan, míg a soványra fogyott, beesett hasú madárka hasa érezhetően teltebbé nem válik. Ekkor van az a pont, hogy megkapta az életmentő hidratálást, jobban modva a vízbevitelt, és így ki tudjuk tolni azt

az időtartamot, míg az alultápláltság következményeként megkezdődik a szomorú agonizálás. Viszont nem alhatunk el, mert tápanyagokat nem juttattunk a fióka szervezetébe, így azonnal menjünk be a legközelebbi boltba, vegyük meg a túrót és ha nincs otthon, akkor a tojásokat is, és még a bolthoz közel, egy nyugodt helyszínen bontsuk fel a túrót, majd etessük meg túrórabokkal jóllakásig a madárkát. Ezt követően már viszonylag nyugodtan hazatérhetünk, és lesz idő a fióka elszállásolására, majd az SOS eleség elkészítésére, etetésre míg megfelelő helyre nem kerül. Ha a mentésre szoruló fiókát kerek mellel, fogásra húsosan, eleven állapotban találjuk meg, akkor semmit nem kell tennünk, van időnk leszervezni a mentőhelyre való eljutását, viszont itt sem szabad késlekedni, minél gyorsabban adjuk le, hogy a fióka a legkevesebbet fogyjon!

Végül pedig szeretnék megosztani egy szintén univerzálisan működő, sokak által eresményesen használható, egyszerű, de mégis önmagában hosszabb távon etethető eleséget. A recept meglepő lehet, de higgye el mindenki, működik. Fecskén is lett tesztelve és meglepően jók lettek az eredmények.

Minden fiókaszezon végén számot vetek, átgondom az aktuális időszakban történeteket, és ezt követően a következő szezon előtt a felkészülési időszakban próbálok újabb fejlesztéseket kitalálni, hogy a következő időszakban még sokkal eredményesebb legyek, méginkább tudjak alkalmazkodni az esetleges kihívásokhoz.

Idén januárban két influenzás időszakot is átélve olyan beteg voltam, hogy a változatos családokba tartozó, hozzámkerülő, vagy épp már nálam lévő mentett madárkáimhoz szükségem lett egy olyan eleségre, amit mindenki mondhatni korlátlan ideig fogyaszthat, ha éppen úgy adódik, leromlások nélkül. Betegségem legnehezebb napjain olyan rosszul voltam, hogy nem tudtam a hagyományos eleségeimmel történő pepecselős etetéseket kivitelezni (most egy kis rovar, aztán egy kis túrós keverék, utána lisztkukac, most egy kis meggyes keverék, most egy kis boggyó stb.), így összeszed-

tem minden tudásomat, tapasztalatomat, amit csak életemben megszereztem, és vágytam arra, hogy létrejöjjön egy teljesen univerzális önmagában bármédig etethető eledel.

Ekkor született meg a piskótás eleségem, és annak szü-

nyoglárvás verziója. Elkészítése a kis adagnak a következő: először is sütnünk kell egy ún. „madárpiskótát“ 6 db tojásból és 150 g búzafinomlisztből. A cukorhiány és a liszt többlet miatt ez egy keményebb piskóta lesz a megszokottnál, de attól függetlenül sikerülni fog. Ezt a piskótát nem szemre, hanem mérleggel pontosan elnegyedeljük. 3/4 részt elteszünk a fagyszóba, ez még jó lehet a későbbiekben, ¼ részt hagyunk kinn felhasználásra. Ezt a piskótadarabot konyhai darálón morzsává őröljük. Következő lépésként 75 dkg almát kimérünk. Az almákat meghámozzuk, héjukat félretesszük, csak a csumát dobjuk el. A meghámozott almákat kis lyukú reszelőn lereszeljük, egy konyharuhába, vagy erre rendszeresített pelenkába tesszük és jó alaposan kicsavarjuk. Ezt az almarostot hozzáadjuk a piskótamorzsához. Az alma héját egy kevés (kb 1 pálinkáspohárnyi) almalé hozzáadásával (hogy vigye a turmixgép) tökéletesen leturmixoljuk. Ezt is hozzáadjuk az almarostos piskótamorzsához. Ehhez a keverékhez, ha szükséges, tehetünk még almalevet, ha úgy ítéljük meg, hogy nem eléggé lágy. Összegyúrva ezt a keveréket szilárd, gyurmaállagú, jól összeálló masszát kell kapnunk. Mikor ezzel megvagyunk, utolsó lépésként hosszagyúrunk jó alaposan 50 dkg félzsíros túrót a keverékhez, és ezzel kész is a natúr piskótás lágyeleség. 200 g ilyen keverék-

hez 100 ml szárított vörös szúnyoglárvát kell keverni, így válik teljesen univerzálissá az eleség. A szúnyoglárva vizet von el, így ha azt tapasztaljuk, hogy a szúnyoglárvás keverék túlagoson megszilárdult, keménnyé vált, pici víz hozzáadásával beállítható a kíván állag. Eredményes madármentés kívánok mindenkinek a 2025-ös esztendőre!

Orbán Tamás

Élő szigonyok a madárházban

A géme, kócsagok hallatán minden madármentőnek, gyűrűzőnek egy valami jut az eszébe, vigyázni kell velük, mert veszélyesek. Általában a veszélyes madárjelzővel a nagy, horgas csőrű, erős markolólabakkal megáldott sasokat illetjük, és egyéb ragadozómadarakat, a nyurga, pálcikalábú, kecses rejtőzködő művészekről nem feltételeznék az ember azt, hogy veszélyesek... pedig igen vehemens természetű madarakról van szó, akik szigonyyszerűen csapnak le, halfogásra specializálódott csőrükkel akár az ember fejére is, ezzel komoly sérüléseket okozva.

Hogyan kerülhetnek veszélybe ezek a madarak? – hangozhat el a kérdés, mivel a nádasokban, vizes élőhelyeken kevesebb a baleseti tényező, mint például városainkban. A gémfélék, kócsagok nagyobb képviselői előszeretettel keresgélnek táplálék után a mezőkön, kaszálókon, ahol rágcsálókat gyűjtögetnek, sőt, az utak mentén az árkokban felgyűlő vizeket is felkeresik egyegy arra tévedő békát, siklót kutatva. Ilyenkor váratlanul feltörve könnyen az autók elé kerülhetnek, vagy éppen légvezetéknek csapódva szenvednek komoly sérüléseket eme csodás madarak.

Kórházunk röpdeit jelenleg 3 tartósan sérült szürkegém és egy nagykócsag is lakja, utóbbi a magyar természetvédelem címermadara, és kórházunk címerén is megfigyelhető. Ők már sajnos nem engedhetők vissza a természetbe. Kócsagunkat egy csúnya nyílt töréssel hozta be Dr. Déri János, és megállapította, a madár szárnya már menthetetlen, egyetlen megoldás az amputáció

volt, amellyel a madár életét mentettük meg. Ennek már egy hónapja, azóta berendezkedett a Kiströpdébe, ahol sok más madárral osztja meg életterét folyamatos megfigyelés mellett, nehogy probléma legyen. Fogságban ugyanis a gémfélék táplálék visszautasítást mutathatnak, ami igen hamar az adott egyed életébe kerülhet. Nagyröpdénkben a szemfüles látogatók az ott élő szürke gémekeket figyelhetik meg. A darunál kisebb szürke madarak általában a röpde hátulso részén, a bokroknál rejtőznek és várják az etetést, akkor merészkednek csak ki rejtőükből, majd gyorsan vissza is húzódnak, miután megették a számukra kihelyezett táplálékot.

Bihari Dániel

Madármentő képzés

Évtizedes tavaszi programunkat idén is folytatjuk. Az ország több helyén egy-egy napos intenzív oktatást tartunk azok részére, akik be szeretnének kapcsolódni a madármentő munkába. Teszik ezt 91 mentőállomásunkon országszerte mintegy 300 önkéntes segítségével azok, akik elvégezték a tanfolyamot, levizsgáztak, és önkéntes szerződést kötöttek velünk. A képzés során nüláról induló 14 éves kezdők és diplomás haladók részére egyaránt nyújtunk hasznos elméleti és gyakorlati ismereteket a madarak mentéséről, annak jogi háttéréről, elsősegélynyújtásáról és a súlyos esetek kórházi ellátásáról. Beleértve a csupasz fiókák felnevelésétől a nagytestű

ragadozók befogásán és nyílt törések stabilizálásán át a csontra adott infúzióig. Az ismeretekről írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgát eredményesen tett madármentők bizo-

nyítványt kapnak és önkéntes szerződést írhatnak alá. A madármentő képzés és eredményes vizsga, valamint az önkéntes szerződés nem jogosít fel jobban senkit a védett állatok befogására és átmeneti tartására, mint bármely nagykorú személyt alanyi jogon a védett állatok mentési szállítására. Viszont mi tudjuk, hogy kivel mire számíthatunk és mit bízhatunk rá. **A jelentkezéseket a madarkorhaz@gmail.com címre várjuk és e-mailben értesítjük a hozzájuk legközelebbi képzésről.**

A mentési szállítás előtt a helyi természetvédelmi hatóság, azaz a vármegyei kormányhivatal környezet- és természetvédelmi főosztályának e-mailen, vagy telefonon való értesítése szükséges.

Nagy Dávid 2008-ban és most Dr. Nagy Dávid 2025-ben is macskabaglyot engedett szabadon. Akkor önkéntes munkája során határozta el, hogy orvos lesz, és az is lett.

Ha baglyot akarsz simogatni, gyere hozzánk önkéntesnek!

... és gólyát...

... és vörösvércsét...

... és egerészölyvet...

Vendégünk, Hosszú Katinka

A majálisi hosszú hétvégén Hosszú Katinka és férje, Gelencsér Máté látogatott el hozzánk. Miután a fiatal pár megtekintette a Madárparkot, megnézték a gólyafészkeket, a múlábas őzikét, a sasokat és Negróval, a beszélő hollóval is köszöntötték egymást, Katinka egy Tiszalökről bekerült, balesetből belső vérzés miatt kezelt és meggyógyult gólyát engedett szabadon. Katinka, országunk büszkesége már áldott állapotban van, a gyermekáldást hozó gólyánk tőle újabb lehetőséget kapott, hogy mielőbb folytassa fészkelési és babaközvetítő feladatait.

Anyák napján kezdtek el kibújni a kiscólyák a tojásokból. Látogatóink „élő adásban” lehettek részesei ezeknek a pillanatoknak. Korábban beszámoltunk róla, hogy 39 tojást számoltunk össze földön fészkelő gólyáinknál. Bízunk benne, hogy sokuknak lesz sikeres a költése.

Természetismereti és madármentő tábor 2025-ben

Idén ismét öt turnusban lesz **madármentő tábor**, ahol a madármentés, fiókaetetés, madárgondozás fortélyait sajátíthatják el a résztvevők. A szakmai program mellett most is jut idő kirándulásra, Hortobágy természeti értékeinek felfedezésére: **csónakázás** a vadregényes Hortobágy folyón, ismerkedés a régi halászati módszerekkel, látogatás a **Vadaskertben**, halastavi **madarászás és pusztai szekerelés** színesíti a tábor programját. A tábor részvételi díja: 45 000 Ft/fő.

Jelentkezési határidő **2025. május 30-a**, de kérjük, minél hamarabb jelentkezzenek, mert a limitált létszám miatt hamar betelnek a helyek!

Jelentkezni
a madarkorhaz@gmail.com
e-mail címen lehet.
Bővebb információ:
Konyhás István táborvezető
+36 (30) 621-2160

Előzetes egyeztetés esetén
lehetőség van a tábor kezdő
időpontja előtti vasárnap esti
érkezésre (+1500 Ft).

Időpontok:
június 30-július 4.
július 7-11.
július 14-18.
július 21-25.
Július 28-augusztus 1.

Tavaszköszöntés képekben

Húsvétkor Kiss Balázs solymászbemutatója is színesítette a programokat, baglyával és harris héjájával rendszeresen találkozhatnak vendégeink jeles napok, ünnepek alkalmával. A kemence melletti kiülőben kézműves foglalkozással kötjük le a kisebb gyerekek figyelmét, akik élvezik a szabad levegőn való alkotást.

Kelemen Tamás egzotikus állatbemutatóján a szakállas agáma és a madárpók, mint házi kedvenc mutatkozik be. A lelkes állatbarát szívesen osztja meg a kisállattartás élményeit és ad tanácsokat bárkinek. Az őszi daruünnepen debütált képkeretünket az évszaknak és az ünnepnek megfelelően fotóponttá alakítjuk, ahol szívesen örökítik meg magukat a családok.

Húsvétkor tojáskereséssel leptük meg a gyerekeket, anyák napján pedig közösen egy gólya képének megfestésével vettek részt a családok az ünnepi programban. A természetvédelmi szemléletformálás ilyenkor sem marad el, a madárelengedések és tárlatvezetés kiváló alkalom az ismeretek bővítésére.

... hogy repülhessen

1%

Madárkórház Alapítvány

24EGYSZA RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ 1+1 SZÁZALÉKÁRÓL

Az adózó azonosító jele

A név és címadatokat, valamint az alábbi kódokockát csak abban az esetben töltsé ki, ha hozzá kíván járulni az adatok átadásához.

Hozzájárulok, hogy nevemet és postai, illetve elektronikus levelezési címemet az általam megjelölt civil kedvezményezett körbe tartozó szervezettel közöljem.

A hozzájárulás nem feltétele az érvényes rendelkezésnek.

Az adózó neve

Az adózó postai

levelezési címe

☐

külföldi
cím

ország

város/
község

kösterü-
let neve

kösterü-
let jellege

hsz.

ép.

lépcső-
ház

em.

ajtó

Az adózó elektronikus levelezési címe

Ha valamelyik kedvezményezett számára nem kíván rendelkezni, az arra vonatkozó nyilatkozatot ne töltsé ki. Kérjük, hogy a nyilatkozatokat ne válassza szét abban az esetben sem, ha valamely nyilatkozatot nem töltötte ki.

A civil kedvezményezett adószáma

A civil kedvezményezett adószámát akkor töltsé ki, ha 2025. január 1-jétől a NAV honlapján (www.nav.gov.hu) közzétett regisztrációs listában szereplő valamely egyesület, alapítvány, közalapítvány, az előbbi kategóriákba nem tartozó könyvtári, levéltári, múzeumi, egyéb kulturális, illetve alkotó-, vagy előadó-művészeti tevékenységet folytató szervezet, vagy külön nevesített intézmény, alap közül kiválasztott kedvezményezett javára kíván rendelkezni.

A kedvezményezett technikai száma, neve

Ezt a nyilatkozatot akkor töltsé ki, ha valamely **technikai számmal rendelkező kedvezményezett** javára (vallási közösség, kiemelt költségvetési előirányzat) kíván rendelkezni.

Az alábbi nyilatkozatot **kizárólag** abban az esetben tegye meg, ha a 2024. vagy korábbi évben tett **technikai számos kedvezményezettre szóló rendelkező nyilatkozatát vissza akarja vonni** és ez évben nem kíván technikai számos kedvezményezettre nyilatkozni!

A 2024. vagy korábbi évben tett technikai számos kedvezményezettre szóló rendelkező nyilatkozatomat **visszavonom.**

Idén is lehet rendelkezni a személyi jövedelemadó 1+1%-áról (regisztrált civil-szervezetnek, + technikai számos vallási közösségnek, vagy a kiemelt költségvetési előirányzatnak) **legkésőbb 2025. május 20-ig, az szja-bevallástól függetlenül is.**

Elektronikus úton (pl. SZJA webes felületén, ÁNYK-ban bevallással együtt az EGYSZA lap kitöltésével, 24EGYSZA nyomtatvány kitöltésével) és **postai úton** (vagy személyesen, illetve meghatalmazott által, aláírt, lezárt borítékban, – mellékelve a meghatalmazást – a NAV ügyfélszolgálatain) egyaránt lehet nyilatkozni.

Adója 1%-nak felajánlásához a rendelkező nyilatkozaton fel kell tüntetni nevét, saját adóazonosító jelét és a kedvezményezett adószámát.

Az 1%-os felajánlás **csak akkor érvényes, ha önnek nincs adótartozása** (személyi jövedelemadó adónemen) és az adóját is pontosan befizeti május 20-ig!

Ha május 20-a után rendelkezik adója 1%-áról, rendelkezését nem fogják teljesíteni.

Adója 1%-val csak egy civil szervezetet támogathat! A nyilatkozatot tegye egy szabvány méretű postai borítékba! A borítékra is tüntesse fel pontosan az Ön NEVÉT, LAKCÍMÉT, ADÓAZONOSÍTÓ JELÉT! A lezárt borítékot a lezárásnál írja alá, s juttassa el a NAV-nak! Kérjük, jelölje be azt a lehetőséget, hogy elérhetőségeit részünkre megküldjék!

Impresszum: Kiadja: Madárkórház Alapítvány • Felelős kiadó: Dr. Déri János

Cím: 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6. • E-mail: madarkorhaz@gmail.com • Tel.: +36 (30) 9435-494; +36 (30) 535-6484

Szerkesztők: Dr. Déri János, Konyhás István, Veres Hajnalka • Tördelés: TerepSzemle Stúdió • ISSN 1788-456X

Megtalálható országszerte állatorvosi rendelőkben, állatkertekben, kisállatkereskedésekben, állati áruházakban, megyei könyvtárakban, AUCHAN és TESCO áruházakban, Alfazoo üzletekben és a budapesti METRO szerelvényeken.

